

OSHW

DIANA FRANCO EGUREN

2016. urtean Ping elkarteak urtero Nantesen antolatzen duen Summer Lab-ean izan nintzen. Gurean ere halakorik badugu, adibidez uztailako lehen astean Tabakalerako Medialabean ematen dena.

Nanteseke Summer Lab-ean OSHW (Open Source Hardware / Kode Irekiko Hardwarea) inguruan, talde bat sortu zen. Talde hura FLOSS (Free/Libre and Open Source Software / Kode Irekiko Softwarea eta Software Libre) dituen lizentziak, edota edukiak partekatze-ko sortzaileen eskubideak babesteko CC lizentziak abiapuntutzat hartuta, hardware librea babesteko lizentzia eta gordailu bat sortzeaz ari ziren. Gaur egun existitzen da halakorik.

Gailuei lotuta, mastodon.eus sarean irakurri izan dut Europar Batasunak, etxean izan ohi ditugun elektrogailuetan bezala, mugikorren energia eraginkortasunari loturiko etiketa bat sortu duela, ekainaren 20tik aurrera martxan jarri dena eta honakoak baloratzen dituen: gailuak duen erresistentzia, bateriaren iraupena beste karga bat egin aurretik, konpontzeko aukera maila, iragazgaitasun maila (ura eta beste elementu batzuekiko).

Etiketa berria dela medio, mugikorraren konponente loturiko eztabaida sutuak irakurri ditut sareetan. Bada ikusten duenik, etsipenez, gailu zahar berregokituen erabilerak ekar ditzakeen segurtasun arazoak ezingo ditugula gaitu konponenten bidez. Bada uste duenik ordezeko piezen prezioa handitzean konpainiek merkaturaren menderatzen jarraitzeko estrategiak segiko dituztela.

Eta mugikorrak OSHWarengara, programaturiko obsoleszentzia eta konponenten sistema itxiak eragozteko bidea izango balitz? Badirudi galdera hori batek baino gehiagok duela buruan. Etikak gidatuta, negozio eredu alternatiboan bila ekimen ezberdinak sortzen hasi dira. Zutabe hau idazten nagoela, Liberux OSHW mugikorrak garatzeko proiektua ezagutu dut. ●

Fermin Leizaola hil da

GORKA PEÑAGARIKANO GOIKOETXEA

81 urterekin zendu da etnografoa. Euskal Herriko artzaintzaren kultura aditua izan da; milaka pieza jaso eta dokumentatu ditu Aranzadirekin. 45 urte eman zituen Etnografia Saileko zuzendari.

Espeleologian eta etnografian zuen afizioa, ofizio bihurtu zuen gaztarotik: Fermin Leizaola donostiarra 16 urte zituela sartu zen Aranzadi Zientzia Elkartean. Ikasketaz analista kimikoa zen, baina bizitza osoa eman du Aranzadiko jardunean. Hain zuzen, 45 urte baino gehiago eman ditu Etnografia Saileko zuzendari izaten; 2024ko azaroan hartu zion erreleboa Maite Errarte. Duela zazpi urte, 2018an, Eusko Ikaskuntzaren Manuel Lekuona saria jaso zuen etnografiaren alorrean egin-dako lanaren aitortza moduan.

Baserriari eta artzaintzari loturiko munduak liluratuta, lan handia egin du ikerkuntzan. Milaka lanabes, pieza eta bestelako dokumentu gorde eta arakatu ditu, "objektu horiei zentzua ematen zion bizimodu tradizionala desagertzen ari zela ikusi eta horrek arduratzen zuelako"; Errartek ARGIAri kontatzen zionez gero. "Gure kasuan, agian, etengabe aldatzen ari den bizimodu aktualago eta azkarrago bati lotutako beste elementu batzuek sortzen digute nostalgia edo kezka hori: haurrak ginela hainbat gauza ikusten genituen, eta dagoeneko ez".

Esaterako, 1989an, *Zaharkinak* proiektua ipini zuten abian Aranzadik eta Gipuzkoako Foru Aldundiak. Egitasmo horren helburua zen herritarrek euren etxe eta baserrietan zituzten objektu zaharrak aldi baterako zientzia elkarteari uztea, horiekin erakusketa bat zabaltzeko. Harrera beroa izan zuen, eta hamabost urte inguruz luzatu zen proiektua.

Artzaintzaren munduan hainbeste barneratu aurretik, ordea, kobazuloetan ibili zen, espeleologian. Elkartean sartu zen unean, 16 urterekin, Historiaurrea deituriko taldean aritu zen, hala nola Jose Miguel Barandiaran, Perico Espada eta abarrekin, eta 1960tik aitzina egingo ziren indusketetan parte hartu zuen. Euskal Herrian induskatu zen lehen kobazuloan, Errenteriako Aizpitarten, egon zen Leizaola. Urteak eman zituen kobazuloetako tenperaturak neurtzen eta intsektuak aztertzen.

Kobazuloen ikerkuntzan zebilela, horietara heltzeko baserrien albotik igaro behar izaten zuen sarri. Eta askotan inguruko baserritarregana jo behar izaten zuen laguntza eske. *Berrria* egunkariko Kristina Berasain kazetariari kontatu zionez, baserritarren eta artzaintzaren munduarekin horrela konektatu zuen, "liluratu" zen: "Ni kalekume bat nintzen, eta bizimodu horren aurkikuntzak sekulako zirrara eragin zidan". ●

ARANZADI